

Podľa: *Koncepcia zdravotnej starostlivosti v odbore všeobecné lekárstvo a iných materiálov*

http://www.vpl.sk/files/file/pdf/koncepcia_VL.pdf

ČINNOSŤ PRACOVISKA VŠEOBECNÉHO LEKÁRA

Činnosť

- zabezpečiť **prvý kontakt občana s poskytovateľmi** zdravotnej starostlivosti,
- zabezpečiť **rovnosť** k voľnému a neobmedzenému prístupu občana k všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti,
- rozhodnúť o **spôsobe** poskytnutia zdravotnej starostlivosti vo vlastnej kompetencii, sprostredkovaním špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti a ústavnej zdravotnej starostlivosti, teda „gatekeeping“ a triediacu funkciu,
- zabezpečiť **integráciu** poskytovanej zdravotnej starostlivosti, jej kontinuitu a dostupnosť po časovej osi života osoby,
- zabezpečiť **poskytovanie komplexnej a kontinuálnej** zdravotnej starostlivosti dospelým obyvateľom bez rozdielu veku, pohlavia, rasy či náboženstva,
- zabezpečiť **manažment** zdravotnej starostlivosti osoby,
- zabezpečiť **kvalitu a efektivitu** celého systému poskytovania zdravotnej starostlivosti

Komplexný rozsah medicínskych činností

- podpora zdravia
- prevencia
- včasná a rýchla diagnostika
- diferenciálna diagnostika
- komplexná liečba
- rehabilitácia a ďalšia starostlivosť
- prvá lekárska pomoc.

Prevencia

- celoštátne preventívne programy vrátane očkovania, depistáž, skríning a boj proti alkoholizmu a drogovým závislostiam,
- dispenzarizácia zdravých osôb, ohrozených a chronicky chorých,
- depistáž a boj proti nákazlivým chorobám
- spolupráca s úradmi verejného zdravotníctva,
- základný hygienický dozor a kontrola pracovísk a zariadení v určitom území, závodoch, sídliskách a iných objektoch,
- preventívne prehliadky,
- zdravotná výchova obyvateľstva,
- posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti

Depistáž

- vedomé, cielené, včasné vyhľadávanie chorých alebo zdrojov ochorenia v celej populácii alebo vo vybraných skupinách
- Všetky osoby majúce nárok na zdravotnú starostlivosť, na preventívne prehliadky a včasnú depistáž chorôb v rámci povinného zdravotného poistenia to môžu využiť za istých podmienok určených podľa vekových skupín a s istou intenzitou.
- O testy depistáže môže požiadať pacient alebo jeho ošetrojúci lekár; cielené testy depistáže určené verejným zdravotníctvom sa vykonávajú na základe osobného predvolania.
- Účasť na testoch depistáže je dobrovoľná – s výnimkou niektorých prípadov – vzhľadom na to, že je v záujme dotknutej osoby.
- Väčšinu preventívnej starostlivosti poskytuje všeobecný lekár.
- Ošetrovatelia zohrávajú informačnú úlohu týkajúcu sa testov depistáže, ako aj poskytovatelia zdravotnej starostlivosti v školách; niektoré vyšetrenia prináležia poskytovateľom špecializovanej zdravotnej starostlivosti.
- Na zaručenie účinnosti preventívnej starostlivosti môžu niektoré zákony určiť ako podmienku bezplatnosti niektorej zdravotnej starostlivosti účasť na týchto testoch depistáže; takisto môžu nariadiť v prípade neúčasti na týchto testoch depistáže finančnú účasť dotknutej osoby na tejto starostlivosti.
- Testy depistáže sú oslobodené od platenia ceny za návštevu lekára.

Dispenzár

- **Dispenzárna starostlivosť**: je aktívne a systematické sledovanie zdravotného stavu osoby, u ktorej je predpoklad zhoršovania zdravotného stavu, jej vyšetrenie a liečba.
- Príklady povinne dispenzarizovaných ochorení

Infekčné a cudzopasné choroby				
Osoby so zvýšeným rizikom TBC - osoby v kontakte s chorým na TBC	3 x po 6 mes.	všeobecný lekár (pre dospelých, pre deti a dorast), pneumológ, ftizeológ,	vyradiť po zániku zdroja	pneumológ, ftizeológ,
Kožné a pohlavné choroby				
Syfilis podľa štádia	4 x za prvý rok, neskôr 2 x ročne	dermatovenerológ	podľa zdravotného stavu	dermatovenerológ
Choroby obehovej sústavy				
Esenciálna hypertenzia	1 x za 3 mes.	všeobecný lekár (pre dospelých, pre deti a dorast), internista, detský kardiológ, nad 65 rokov geriatier		internista, detský kardiológ, nad 65 rokov geriatier
Onkologické ochorenia				
Po skončení liečby				
- v prvom roku	1 x za 1 mes.	onkológ, príslušný odborný lekár		onkológ, príslušný odborný lekár
- v druhom a ďalších rokoch liečby	podľa aktuálnej potreby a ordinácie lekára	onkológ, príslušný odborný lekár, všeobecný lekár (pre dospelých, pre deti a dorast)		onkológ, príslušný odborný lekár

Dispenzárna starostlivosť sa poskytuje

- deťom do jedného roka,
- tehotným ženám odo dňa zistenia tehotenstva do šiestich týždňov po pôrode,
- ženám, ktoré používajú hormonálnu a vnútromaternicovú antikoncepciu,
- osobám ťažko zdravotne postihnutým,
- osobám, u ktorých to v indikovaných prípadoch vzhľadom na ich chorobu určí ošetrojúci lekár.
- Poistencov do dispenzárnej starostlivosti zaraďuje ošetrojúci lekár.

Posudková činnosť

- Ustanovenie § 84 ods. 18. písm. c) umožňuje, aby lekársku posudkovú činnosť vykonával aj lekár v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo alebo lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria, ktorý má odbornú prax najmenej 10 rokov a najneskôr do 31. 12. 2009 bude zaradený do certifikovanej prípravy v certifikovanej pracovnej činnosti posudkové lekárstvo, ktorej obsah a rozsah určí Ministerstvo zdravotníctva SR.
- Z uvedeného vyplýva, že obec alebo VÚC môže za účelom vykonávania lekárskej posudkovej činnosti uzavrieť pracovno-právny vzťah aj so všeobecným lekárom a pediatrom, ktorý splní vyššie uvedené podmienky, t. j. nemusí ísť výlučne o posudkového lekára.

Diagnostika a liečba

- **základné a komplexné vyšetrenie** osoby v ambulancii, v domácom prostredí alebo v inom prirodzenom prostredí osoby,
- využívanie diagnostických a liečebných metód v ambulancii a mimo nej – metodiky, pomôcky, prístroje,
- **indikácie laboratórných, funkčných a iných pomocných vyšetrení**, ako aj indikácie k vyžiadaniu konziliárneho vyšetrenia a poskytovaní ústavnej zdravotnej starostlivosti,
- diagnostiku a liečbu **stavov ohrozujúcich základné životné funkcie** (bezvedomie, šok, akútne zlyhanie obehu a dýchania, úrazy a akútne otravy, náhle cievne a brušné príhody, poruchy elektrolytového a vodného hospodárstva, komatózne stavy, iné poruchy vedomia a správania),
- **diferenciálnu diagnostiku** chorobných stavov na základe anamnézy, vlastného vyšetrenia a pomocných vyšetrení v ambulancii, vrátane EKG vyšetrenia,
- **rozpoznanie vlastných možností a schopností** diagnostikovať a liečiť stav vlastnými silami a včasné rozhodnutie o vhodnosti pomoci konziliárnych služieb,
- **zásady prvej pomoci a resuscitácie** pri poruchách obehu, dýchania, extrakorporálnu masáž srdca, dýchanie z úst do úst, tlmenia bolesti, liečby šoku a komatóznych stavov,
- **prvú pomoc** pri úrazoch, zastavenie krvácania, prvú pomoc pri pôrode,
- **sledovanie a uplatňovanie v praxi nových** liečebných metód, postupov a nových liekov,
- akupunktúru, homeopatiu, a iné metodiky **komplementárnej medicíny**
- **diagnózu smrti**, obhliadku mŕtveho, základy súdneho lekárstva

Rehabilitácia

- základné metódy **liečebnej a pracovnej rehabilitácie**, funkčného vyšetrenia pohybového aparátu,
- indikácie a aplikácie rehabilitačných metodík, indikácie a základné techniky manipulačnej terapie, mäkkých mobilizačných techník a masáží,
- **prevencia a liečba** rehabilitáciou,
- **indikácie** aplikácie rehabilitačných metód u osoby v domácom prostredí,
- **pooperačná starostlivosť** o osobu v domácom prostredí.

Riadenie

- zásady riadenia, organizácie práce, manažmentu, kontroly práce na pracovisku, zásady uplatňovania a kontroly ochrany a bezpečnosti pri práci,
- spolupráca s orgánmi štátnej správy, miestnej samosprávy, zdravotnými poisťovňami a sociálnou poisťovňou,
- spolupráca so sociálnou sieťou,
- vykazovanie činnosti pre orgány zdravotníctva, zdravotníckej štatistiky, povinné hlásenia chorôb,
- spolupráca s odbornými spoločnosťami, stavovskými organizáciami v zdravotníctve,
- podmienky organizácie a účasti vzdelávacích akciách sústavného vzdelávania vrátane odborných stáží a účasti na klinických dňoch,
- použiť základy psychológie.

Prevencia

- kardiovaskulárne ochorenia (arteriálna hypertenzia, ICHS a cievne ochorenia mozgu),
- ďalšie ochorenia so závažným celospoločenským dopadom:
 - diabetes mellitus,
 - poruchy lipidového metabolizmu,
 - osteoporóza,
 - nádorové ochorenia,
 - chronická obštrukčná choroba priedušiek, astmu bronchiale,
 - alergické ochorenia,
 - duševné poruchy a poruchy správania, alkoholizmus, nikotinizmus a drogové závislosti.

Vyhľadávanie ochorení

- Anamnéza, na dotazníkové anamnestické metódy, ktoré budú centrálné vypracované podľa medzinárodných guidelines.
- Následne odporúča laboratórne a konziliárne vyšetrenia potrebné k diagnostike ochorení.
- V prevencii nádorových ochorení zvažuje vyšetrenia špecifických onkomarkerov po 40. roku v intervale 3-5 rokov podľa anamnestického dotazníka.

Manažment zdravotnej starostlivosti osoby

- V hierarchii ambulantnej zdravotnej starostlivosti všeobecnému lekárovi patrí manažovanie zdravotnej starostlivosti, keďže jeho nenahraditeľnou funkciou je:
 - „gatekeeping“,
 - triediaca funkcia,
 - integrácia vyšetrení a liečby osoby,
 - jej kontinuita a
 - dostupnosť.

- Manažovanie osoby spočíva v efektívnom zosúladení diagnostických a terapeutických postupov s cieľom čo najrýchlejšie začať a úspešne zvládnuť liečebný proces.
- Zamedzí sa nadbytočným a neodôvodneným vyšetreniam a polypragmázii, ktorá poškodzuje osobu.
- Účelné využívanie finančných prostriedkov verejného zdravotného poistenia so snahou o efektivitu vynakladania investícií do zdravotného stavu obyvateľstva, čo sa stane základom úspešného manažmentu zdravotnej starostlivosti osoby.

Súhrn

- Podľa WHO je cieľom politiky primárnej starostlivosti:
 - Znižovanie exklúzie a sociálnych nerovností v zdraví (univerzálne pokrytie)
 - Organizácia zdravotných služieb podľa potrieb a očakávaní ľudí;
 - Integrácia zdravia do všetkých sektorov
 - Rozvoj modelov spolupráce v dialógu o stratégiách zdravia
 - Zvyšovanie účasti dotknutých.

Úloha

- Navštívit pracovisko praktického lekára formou riadeného rozhovoru získať jeho (jej) pohľad na:
 - Prevenciu ochorení u mladých ľudí
 - Prevenciu ochorení u ľudí vo vyššom veku
 - Očkovanie a narastajúci počet ľudí, ktorí odmietajú niektoré očkovanie
- Termín 14 dní